

Uppsala universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Juridiska avdelningen
Anna Sandström
BESLUT
2010-08-31
Reg. nr 31-2008-09

Anmälan mot Uppsala universitet om anordnande av informationsbord

Högskoleverket uttalar kritik mot universitetets behandling av en grupp studenter som fått tillstånd att anordna ett informationsbord i universitetets lokaler. Verket anser att universitetet bör göra en översyn av sina lokala regler för att säkerställa att objektivitets- och likhetsprincipen upprätthålls vid tillträdet till universitetets lokaler.

Anmälan

N N har i en anmälan till Högskoleverket anfört i huvudsak följande.

Ett antal studenter som är medlemmar av Uppsala studentkår och Revolutionär Kommunistisk ungdom (RKU) la i mars 2009 fram en motion till Uppsala studentkårs kårfullmäktige som rörde en bojkott av israeliska varor. Motionen lämnades av dem i egenskap av medlemmar i Uppsala studentkår. De frågade företrädare för universitetet om de kunde ha ett informationsbord om denna motion i Uppsala universitets lokaler, Ångströmlaboratoriet, den 4 mars 2009. De fick till svar att det inte skulle vara några problem och blev tilldelade en tid mellan kl. 12.00 och 14.00.

Den aktuella dagen tog de fram ett bord och började samla in namn till stöd för motionen. Efter ungefär 45 minuter kom intendenten för Ångströmlaboratoriet och beordrade dem att packa ihop och gå därifrån. Intendenten hänvisade till att motionen var politisk. Motionärerna bad att få se de dokument som stödde intendentens beslut. Detta gjorde intendenten upprörd, men efter en stund gick han därifrån. Därefter kom några andra anställda vid Uppsala universitet och sa samma sak som intendenten. De anställda var synnerligen aggressiva och en person framförde indirekta hot till motionärerna vid minst två tillfällen. Efter en timme kom intendenten tillbaka med ett beslut som han själv precis hade fattat. Enligt beslutet var det inte tillåtet med politisk propaganda såsom affischering. Med hänvisning till bland annat detta beslut och högskoleförordningen uppmanade intendenten motionärerna att ge sig av. Intendenten gick därefter därifrån, men kom sedan tillbaka och hotade med att tillkalla väktare. Väcktare kom och uppmanade dem att avlägsna sig, annars skulle polis tillkallas. Klockan var då 13.45. Motionärerna satt kvar tills klockan blev 14.00 och bar då bort bordet.

Måndagen den 9 mars 2009 ställdes ett liknande informationsbord upp i några andra av universitetets lokaler. Vid det tillfället kom det fram anställda personer vid universitetet och hotade med att tillkalla väktare utan att ge någon förklaring till detta. När medlemmar i Uppsala studentkår och RKU åter frågade om att få ha ett informationsbord den 10 och den 11 mars 2009 blev de nekade till detta. Som förklaring uppgavs motionens innehåll.

N N anser att Uppsala universitet har agerat felaktigt genom att dels ha vägrat motionärerna att ha ett informationsbord på grund av en motions innehåll, dels ha hindrat studenternas mötesfrihet. Dessutom var intendents beslut att dra in ett givet tillstånd med hänvisning till motionens innehåll inte förenligt med ett opartiskt myndighetsutövande. Vidare är det inte acceptabelt att studenter bemöts med hot om repressalier, för att sedan bli utkörda från lokalerna av anställda vid universitetet.

RKU har genom N N även i en anmälan till Justitie-ombudsmannen (JO) framfört klagomål mot Uppsala universitet. I ett beslut den 26 maj 2009 uppgav JO följande. Klagomålen gäller bl.a. att RKU-Uppsala inte har tillåtits att i universitetets lokaler ha ett informationsbord rörande en viss motion till Uppsala studentkår. Det har framkommit att RKU-Uppsala även har vänt sig till Högskoleverket med sina klagomål och att dessa utreds där. JO:s uppgift är att granska att myndigheter följer lagar och andra författningar, men denna verksamhet är inte avsedd att ersätta den tillsyn och rättstillämpning som ankommer på andra. De framförda klagomålen föranledde därför inte någon åtgärd eller uttalande från JO. JO önskade dock en kopia av Högskoleverkets kommande beslut.

Uppsala universitets yttranden

Högskoleverket har inhämtat yttranden från Uppsala universitet, som har anfört i huvudsak följande.

Uppsala universitet har uppfattat att N N:s anmälan rör studenters och andras rätt att i universitetets lokaler bedriva annan verksamhet än utbildning och forskning. I detta ärende har ett antal studenter som är medlemmar av Uppsala studentkår och RKU haft ett informationsbord angående en motion till Uppsala studentkårs kårfullmäktige om bojkott av israeliska varor. N N har uppgett att indirekta hot har riktats mot honom och övriga studenter. Uppsala universitet anser att hot ska utredas av polisen och övriga delar av rättsväsendet, varför dessa delar utelämnas i universitetets yttrande.

Studenter får i vanliga fall tillstånd att utnyttja universitetets allmänna lokaler för information angående studentrelaterade verksamheter. Detta sker under förutsättning att aktiviteten har anmälts till den intendent som är ansvarig. Vid Uppsala universitet finns det flera intendenten som har ansvar för olika lokaler. N N uppger att en grupp hade bokat tid och plats för att ha ett informationsbord för en motion till kårfullmäktige i Uppsala studentkår angående bojkott av israeliska varor. Den faktiska utformningen av aktionen var dock sådan att det helt dominerande intrycket var att det handlade om en

politisk demonstration mot Israel och att motionen hamnade i skymundan. Det bord som gruppen hade lånat försågs med en flagga och stora affischer med antiisraelisk text. Gruppen hade även tejpats upp anslag på en pelare vid sidan av bordet, vilket inte är tillåtet. På bordet fanns det namnlistor som man kunde skriva på. Dessa var dock synliga först på nära håll.

Ett antal personer, studenter och anställda, tog illa vid sig av aktiviteten och stämningen blev upprörd. Intendenten ansåg därför att tillståndet skulle återkallas, dels för att säkerheten inte kunde garanteras, dels för att gruppen bokade bordet på felaktiga premisser. Tillståndet var därmed förverkat. Det är felaktigt att påstå att universitetet krävt att gruppen skulle avsluta aktiviteten på grund av att motionens innehåll var politiskt. När ansökningar gjordes om att få ha informationsbord den 10 och 11 mars 2009 hade universitetet fått kännedom om de problem som uppstått tidigare, varför något tillstånd inte meddelades.

Av 1 kap. 13 § högskoleförordningen framgår att en högskola är skyldig att låta en demokratiskt uppbyggd förening för studenter vid högskolan använda undervisningslokalerna vid en sammankomst som föreningen anordnar för sina medlemmar, om sammankomsten hålls för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av ett konstnärligt verk. Den som av föreningen har bjudits in för att medverka vid sammankomsten får inte vägras tillträde till möteslokalerna. Detta gäller inte om det är antagligt att det vid sammankomsten kommer att uppstå någon allvarlig ordningsstörning eller inträffa någonting som strider mot lag. Detta gäller inte heller om föreningens användning av lokalerna är oförenlig med högskoleverksamhetens behöriga gång eller med högskolans förpliktelser mot tredje man. Universitetet anser att 1 kap. 13 § högskoleförordningen inte är tillämplig på denna situation eftersom RKU inte är en demokratiskt uppbyggd förening för studenter vid högskolan. Det är inte heller fråga om att använda undervisningslokaler utan om allmänna utrymmen. Det finns inte någon annan rättslig reglering som innebär en skyldighet för universitetet att lämna tillträde till RKU.

Högskoleverket har i ett beslut den 20 december 2002 (reg. nr 31-5378-02) uttalat följande. ”Av det av JO åberopade avgörandet (JO:s ämbetsberättelse 1995/96 s. 394) framgår att skolledningen har rätt att avgöra om en begäran om tillträde till skolan för att sprida tryckta skrifter skall bifallas. Vid sitt ställningstagande har ledningen rätt att ta hänsyn till annat än rena ordningsskäl. Den övergripande bestämmelsen i 1 kap. 9 § regeringsformen måste emellertid beaktas.” JO har i senare avgöranden gjort samma bedömning (se JO:s ämbetsberättelse 2004/05 s. 401 och JO:s beslut den 16 januari 2006, dnr 2499-2004). Uppsala universitet har beaktat allas likhet inför lagen i enlighet med 1 kap. 9 § regeringsformen. Detta framgår då ingripandet mot RKU:s manifestation inte grundade sig på det politiska innehållet i manifestationen, utan på att dess form hotade säkerheten och att manifestationen inte överensstämde med det tillstånd som hade lämnats.

Universitetet har inte fattat något formellt beslut om tillstånd att ha ett informationsbord i entréhallen i Ångströmlaboratoriet den 4 mars 2009. Ett sådant tillstånd fås genom att man anmäler sitt intresse i laboratoriets reception, varefter receptionisten noterar detta i sin liggare. Enligt universitetets uppfattning avser det ursprungliga tillståndet att ha ett informationsbord inte ett beslut i förvaltningsrättslig mening, utan en överenskommelse i civilrättslig mening. Om Högskoleverket ändå skulle finna att det rört sig om ett gynnande förvaltningsbeslut, finner universitetet att det har förelegat grund för att återkalla beslutet med hänvisning dels till säkerhetsskäl, dels att det gynnande beslutet utverkats genom vilseledande uppgifter.

Uppsala universitet hade den 2 maj 2006 beslutat om *Regler för tillträde till och användning av universitetets lokaler i andra sammanhang än vid extern uthyrning*. Det finns inga andra regler eller riktlinjer. Vad gäller vilken etablerad praxis som finns vid universitetet kring dessa frågor kan nämnas att inför riksdagsvalet år 2006 fick bl.a. Fria Moderata studentföreningen i Uppsala, studentföreningen Laboremus och Vänsterns studentförbund efter beslut av rektorn tillträde till lokaler vid universitetet för att dela ut valinformation. Universitetet vill vidare påpeka att de säkerhetsskäl som låg till grund för begäran om att medlemmarna i RKU skulle avsluta sin politiska manifestation i första hand hade sitt ursprung i medlemmarnas eget beteende och inte på farhågor om hur andra studenter eller anställda skulle reagera på det politiska innehållet i manifestationen.

Övrig utredning

N N har härefter anfört bl.a. följande. Intendenten sa flera gånger att informationsbordet inte fick vara kvar och de beordrades att lämna lokalerna eftersom innehållet i motionen var politiskt. Detta strider mot 1 kap. 9 § och 2 kap. 1 § regeringsformen. Universitetet hävdar att anledningen till att de blev utkörda var att intendenten gjort bedömningen att säkerheten inte kunde garanteras. Intendenten har dock uppgett att de som höll i informationsbordet inte störde ordningen eller hotade säkerheten. N N ställer sig frågande till att de skulle ha fått beslutet genom vilseledande uppgifter. Det framgår tydligt av handlingarna i ärendet att de uppgav att de skulle informera om en motion till kårfullmäktige när de ansökte om tillståndet.

Uppsala universitet har bifogat ett dokument med rubriken *Om politisk propaganda i universitetets lokaler* där det anges bl.a. följande. Det är inte tillåtet att utan tillstånd bedriva politisk propaganda inom lokaler, tillhörande intendenturområdet Polacksbacken. Med politisk propaganda avses demonstrationer, affischering, verbala eller musikaliskt framförda budskap med politiskt innehåll. Dokumentet är daterad den 4 mars 2009 och underskrivet av intendenten vid Ångströmlaboratoriet vid Uppsala universitet.

Uppsala universitet har även bifogat ett dokument med rubriken *Regler för tillträde till och användning av universitetets lokaler i andra sammanhang än vid extern uthyrning* där det anges bl.a. följande. Reglerna gäller för tillträde till

samtliga lokaler där Uppsala universitet bedriver utbildning och forskning. Grundregeln är att endast studenter i grund- och forskarutbildning samt anställda och andra med arbetsplatser på institutionerna generellt har tillträde till dessa lokaler. Tillträdesrätten gäller även för student- och personalorganisationer. Lokalerna är inte att betrakta som "allmänna" i den bemärkelsen att andra kategorier än studenter och anställda har tillträde till korridorer, undervisningssalar och andra utrymmen utan särskilt tillstånd. Dokumentet tar upp vad som gäller vid tillträde för kulturella ändamål, representation och kommersiell verksamhet. Beträffande frågor i övrigt om informationsspridning i universitetets lokaler hänvisas det till den juridiska avdelningen. Det är föreståndaren eller motsvarande person som inom varje intendentområde ansvarar för att reglerna efterlevs i universitetets lokaler och att otillåtet material skyndsamt tas bort från t.ex. anslagstavlor och andra ytor inom universitetets område. Föreståndaren kan även besluta om eventuella undantag från reglerna.

Högskoleverket har av akademiombudsmannen vid Uppsala universitet fått följande information. Det finns ingen etablerad praxis eller policy om att det inte är tillåtet att bedriva politisk propaganda eller sådan verksamhet i universitetets lokaler. I samband med riksdagsval och kårval förekommer det att politiska partier får tillstånd att bedriva "sedvanlig politisk propaganda" i universitetets lokaler. Detta görs bland annat genom att informationsbord lånas och flygblad delas ut. Det som avgör om ett parti eller en förening får tillstånd en viss dag är om det fungerar praktiskt för universitetet.

Högskoleverket har av den intendent som var ansvarig för den aktuella lokalen där informationsbordet hölls den 4 mars 2009 fått följande information. All politisk verksamhet inom universitetets lokaler kräver särskilt tillstånd av den intendent eller föreståndare som är ansvarig för de lokaler som tillståndet avser. Han har, i likhet med andra intendent, gett partier som är representerade i riksdagsval och kårval tillstånd att bedriva politisk verksamhet. Det har hänt att han inte har gett tillstånd när han inte känt till vilken slags gruppering ett parti eller en grupp tillhör. Det ges dagligen tillstånd till personer att låna ett informations- eller bokbord för att samla in namnunderskrifter eller någon liknande aktivitet. Den 4 mars 2009 uppstod det en väldig uppståndelse bland övriga studenter och anställda över att dessa personer stod och agiterade. Universitetet har efter denna händelse tittat på möjligheterna att sätta dessa oskrivna regler på pränt. Universitetet har dock konstaterat att det inte låter sig göras och att det även i fortsättningen kommer att avgöras från fall till fall om en viss aktivitet är tillåten eller inte.

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 9 § regeringsformen anges att domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet i sin verksamhet.

I 2 kap. regeringsformen anges att varje medborgare gentemot det allmänna är tillförsäkrad bl.a. yttrande-, informations- och mötesfrihet. Med yttrandefrihet avses frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Med informationsfrihet menas frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden. Med mötesfrihet avses frihet att anordna och bevista sammankomst för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk. Begränsningar av yttrande-, informations- och mötesfriheten får enligt 2 kap. 12 § regeringsformen ske genom lag. Av 2 kap. 13 § sista stycket regeringsformen framgår att föreskrifter som, utan avseende på yttrandets innehåll, närmare reglerar visst sätt att sprida eller ta emot yttranden inte ska anses utgöra en begränsning av yttrande- och informationsfriheten.

I 1 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen anges att det inte är tillåtet för myndigheter eller andra allmänna organ att på grund av en skrifts innehåll hindra tryckning eller utgivning av skriften eller dess spridning bland allmänheten genom åtgärder som inte har stöd i tryckfrihetsförordningen.

Av 6 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern framgår det att Justitiekanslern ska vaka över tryckfriheten och yttrandefriheten enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

I 3 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän anges att ombudsmännen särskilt ska se till att domstolar och förvaltningsmyndigheter i sin verksamhet iakttar regeringsformens bud om saklighet och opartiskhet och att medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter inte träds för när i den offentliga verksamheten.

Högskoleverkets bedömning

En av Högskoleverkets uppgifter är att granska om statliga universitet och högskolor efterlever lagar och andra författningar som gäller för deras verksamhet. Verket saknar dock befogenhet att överpröva beslut som ett universitet eller en högskola har fattat och följaktligen uttalar sig verket inte om bedömningsfrågor. Högskoleverket uttalar sig normalt inte heller i frågor där det finns en annan, särskilt utsedd tillsynsmyndighet.

1 kap. 13 § högskoleförordningen

Högskoleverket delar Uppsala universitets uppfattning att 1 kap. 13 § högskoleförordningen inte är tillämplig i detta ärende, eftersom det inte var fråga om något möte i en undervisningslokal för medlemmarna i en studentförening. Att få rätt att anordna ett informationsbord i universitetets allmänna lokaler är alltså inte en aktivitet som faller in under en högskolas skyldigheter enligt denna bestämmelse. En sådan aktivitet kräver därför universitetets tillstånd.

Justitieombudsmannens och Justitiekanslerns uttalanden

Riksdagens ombudsmän (JO) har i flera beslut uttalat att en skola inte är att anse som en allmän plats och att en skolledning därför har rätt att neka utomstående tillträde till skolan, exempelvis av ordningsskäl (se bl.a. JO:s ämbetsberättelse 1991/92 s. 346). För detta krävs dock att de negativa konsekvenserna som tillträdet kan antas få för ordningen är klart påvisbara. Ordningsskäl får inte användas som svepskäl för att utesluta ett parti på grundval av de åsikter som partiet väntas föra fram. JO har vidare anfört att yttrandefriheten enligt regeringsformen inte innefattar någon rätt för medborgare - eller en sammanslutning av sådana - att få tillträde till en skola för att där sprida ett budskap. På motsvarande sätt förhåller det sig med den i tryckfrihetsförordningen garanterade rätten att sprida tryckta skrifter. En skolledning kan dock ge tillstånd för utomstående att i en skola sprida information eller tryckta skrifter (se JO:s ämbetsberättelse 2008/09 s. 402 f.).

En begränsning i spridningsrätten med anledning av skriftens innehåll får inte ske utan stöd i tryckfrihetsförordningen. Detta gäller även om det inte är fråga om en allmän plats. Anordnande av bokbord är sådana aktiviteter som typiskt sett innefattar spridning av sådana tryckta skrifter som omfattas av tryckfrihetsförordningen. Spridning av en tryckt skrift inom en skola genom t.ex. ett bokbord eller uppsättning av en affisch på en anslagstavla anses enligt praxis utgöra spridning till allmänheten.

Däremot framgår det av praxis att ingripanden är tillåtna om de sker av ordningsskäl. Ordningsskäl får dock inte användas som svepskäl för att kringgå förbudet om spridningshinder på grund av en skrifts innehåll. Justitiekanslern (JK) har anfört att det inte är acceptabelt att utestänga ett visst politiskt parti från att sprida skrifter med sitt budskap på en skola med att enbart hänvisa till ordningsstörningar som inte förväntas komma från partiet, utan från skolans egna elever med anledning av partiets budskap. JK ansåg att i ett sådant fall måste det krävas att skolledningen gör betydande ansträngningar för att förhindra risken för ordningsstörningar från skolans elever (se JK:s beslut den 24 april 2008, dnr 8527-07-22).

Vid ställningstagandet om t.ex. ett politiskt parti ska få tillträde till en skola måste skolledningen även beakta objektivitets- och likhetsprincipen i 1 kap. 9 § regeringsformen (se bl.a. JO:s beslut den 26 oktober 2007, dnr 4192-2006). Alla partier måste behandlas på samma sätt och få delta under samma villkor (se bl.a. JO:s beslut den 8 april 2004, dnr 2111-2002 och 26 oktober 2007, dnr 2364-2006). Att låta bedömningen av om ett politiskt parti ska ges tillträde till en skola vara beroende av vilka åsikter som partiet kan förväntas föra fram står i strid med objektivitetskravet i 1 kap. 9 § regeringsformen (se JO:s ämbetsberättelse 2007/08 s. 466).

Högskoleverket kan inte se något skäl till att JO:s och JK:s ställningstaganden inom skolområdet inte skulle vara vägledande även för statliga universitet och högskolor.

Anordnandet av informationsbordet den 4 mars 2009

Det är ostridigt i ärendet att de aktuella medlemmarna i Uppsala studentkår och RKU hade anmält anordnandet av informationsbordet den 4 mars 2009 till Ångströmlaboratoriets reception. Receptionisten hade noterat detta i sin liggare i enlighet med universitetets rutiner. Högskoleverket anser därför att det fanns ett tillstånd från universitetet att anordna informationsbordet den 4 mars 2009, även om detta inte hade dokumenterats som ett undertecknat beslut. Verket bedömer att detta var ett gynnande förvaltningsbeslut.

N N har hävdats att tillståndet att anordna informationsbordet återkallades av intendenten på grund av den aktuella motionens innehåll. Såsom Högskoleverket har uppfattat det är den handling som intendenten undertecknade den 4 mars 2009 med rubriken *Om politisk propaganda i universitetets lokaler* detta beslut om återkallelse av tillståndet. Detta dokument är formulerat som ett generellt förbud mot politisk propaganda inom det aktuella intendenturområdet. Det är alltså inte formulerat som ett beslut om återkallelse av det aktuella tillståndet att anordna ett informationsbord. Högskoleverket anser att ett generellt formulerat beslut inte kan få retroaktiv tillämpning som en återkallelse av ett redan beviljat tillstånd.

Ett grundläggande krav enligt 27 § förvaltningslagen (1986:223) för att ett myndighetsbeslut ska kunna ändras är att beslutet är uppenbart oriktigt. För att kunna återkalla ett gynnande förvaltningsbeslut krävs dessutom enligt praxis att beslutet grundar sig på vilseledande uppgifter, säkerhetsskäl eller att det finns ett återkallelseförbehåll.

Universitetet har i ett yttrande till verket uppgett att tillståndet återkallades dels för att gruppen bokat bordet på felaktiga premisser, dels för att säkerheten inte kunde garanteras. Högskoleverket konstaterar att universitetet i sitt yttrande till verket den 27 maj 2009 uppgett att den aktuella gruppen hade ansökt och fått tillstånd till att ha ett informationsbord angående en motion till Uppsala studentkårs kårfullmäktige om bojkott av israeliska varor. Som verket har uppfattat situationen kände således universitetet till vilken typ av aktivitet som skulle ske vid informationsbordet när tillståndet gavs. Något vilseledande kan det alltså inte ha varit fråga om vid beviljandet av tillståndet.

Av utredningen i detta ärende har det framgått att gruppen hade anslag och affischer vid informationsbordet, förutom listor för insamling av namnunderskrifter. Universitetet har i yttrandet till verket den 27 maj 2009 uppgett att ett antal studenter och personal hade tagit illa vid sig av aktiviteten och att stämningen hade blivit upprörd vid informationsbordet. Universitetet har därefter i ett yttrande till verket den 14 januari 2010 uppgett att säkerhetsskälen hade sitt ursprung i gruppmedlemmarnas eget beteende, och inte på farhågor om hur andra studenter eller anställda reagerade på det politiska innehållet i manifestationen. N N har i ett yttrande till verket uppgett att det var anställda vid universitetet som uppträdde aggressivt mot de personer som höll i informationsbordet.

Högskoleverket vill i detta sammanhang understryka att JK har uttalat att det inte är acceptabelt att utestänga ett parti från att sprida skrifter med budskap på en skola med hänvisning till ordningsstörningar som kommer från skolans egna elever. Verket gör därför i det aktuella fallet den bedömningen att det endast är ordningsstörningar från anordnarna av informationsbordet som bör kunna åberopas av universitet som säkerhetsskäl för att återkalla tillståndet i förtid. Visserligen står ord mot ord om vilka som har varit ordningsstörande i det aktuella fallet. Verket anser dock att utredningen i ärendet inte ger stöd för att säkerhetsstörningarna från anordnarna av informationsbordet har varit så klart påvisbara att de inte hade kunnat hanteras med någon mindre ingripande åtgärd än att i förtid försöka avvisa dem från universitets lokaler och återkalla tillståndet.

Sammanfattningsvis anser alltså Högskoleverket att Uppsala universitet inte har haft tillräckliga skäl för att begära att anordnarna av informationsbordet den 4 mars 2009 skulle lämna universitets lokaler innan tillståndstidens slut.

Anmälningar om att anordna informationsbord efter den 4 mars 2009

N N har uppgett att det ställdes upp ett informationsbord i några andra av universitetets lokaler den 9 mars 2009. Av utredningen i ärendet har det inte framkommit om universitetet hade gett tillstånd till detta eller inte.

Högskoleverket yttrar sig därför inte beträffande anordnandet av informationsbordet vid detta tillfälle, men självklart gäller motsvarande praxis som tidigare har redovisats i den mån den är tillämplig på de aktuella omständigheterna.

Universitetet har i sina yttranden till Högskoleverket inte heller berört frågan om varför N N inte fick tillstånd att anordna ytterligare informationsbord den 10 och 11 mars 2009. Det framgår inte om universitetet har fattat något beslut med anledning av denna förfrågan om tillstånd. Av vad verket kan utläsa av det e-postmeddelande som N N fick den 13 mars 2009, tycks skälet till att ytterligare tillstånd inte beviljades vara de reaktioner som gruppens manifestation väckte den 4 mars 2009.

Det framgår av JO:s praxis att objektivitets- och likhetsprincipen i 1 kap. 9 § regeringsformen måste beaktas vid ställningstaganden till om ett politiskt parti ska få tillträde till en skola för att bedriva politisk verksamhet. I enlighet med JK:s uttalanden får befarade ordningsstörningar som förväntas komma från en skolas egna elever med anledning av ett politiskt budskap inte användas som enda skäl för att utestänga ett visst politiskt parti.

Utredningen är inte helt entydig om vilka principer som gäller för tillträde till universitetets lokaler för spridning av politiska budskap. Enligt universitetets generella *Regler för tillträde till och användning av universitetets lokaler i andra sammanhang än vid extern uthyrning* hänvisas det till den juridiska avdelningen beträffande frågor om informationsspridning i universitetets lokaler som gäller annat än kulturella ändamål, representation och kommersiell verksamhet. Samtidigt anges att det är föreståndaren eller

motsvarande person inom varje intendenturområde som ansvarar för att reglerna efterlevs. Det finns uppgifter om att universitetet tidigare har gett partier tillstånd att bedriva politisk verksamhet vid universitetet. Intendenten för Ångströmlaboratoriet har uppgett att han, i likhet med andra intendent, gett partier som är representerade i riksdagsval och kårval tillstånd att bedriva politisk verksamhet i lokalerna.

Det är oklart för Högskoleverket vilken status RKU har inom Uppsala studentkår. Däremot är det klarlagt att de aktuella personerna även var medlemmar i Uppsala studentkår och att de hade lagt fram en motion med politiskt innehåll till kårfullmäktige. Det fanns alltså ett samband mellan studentpolitiken vid universitet och de aktuella förfrågningarna om att få anordna informationsbord. Som tidigare har redovisats fattade intendenten i samband med informationsbordet den 4 mars 2009 ett generellt formulerat beslut om att det inte var tillåtet att utan tillstånd bedriva politisk propaganda i universitets lokaler tillhörande intendenturområdet Polacksbacken. Med politisk propaganda avsågs bl.a. affischering med politiskt innehåll.

För att objektivitets- och likhetsprincipen ska anses vara uppfylld anser Högskoleverket att alla medlemmar i studentkåren måste behandlas lika vid bedömningar av om tillträde till universitets lokaler för spridning av olika typer av budskap ska medges. Innehållet i e-postmeddelandet den 13 mars 2009 tyder på att det var reaktionerna på det politiska budskapet vid det tidigare informationsbordet den 4 mars 2009 som var skälet till att de aktuella studenterna inte beviljades nya tillstånd till informationsbord, vilket inte är ett godtagbart skäl i enlighet med JO:s och JK:s uttalanden. Det är dock oklart om detta var det enda skälet till avslaget eller om även det generellt formulerade beslutet om att det inte var tillåtet att bedriva politisk propaganda i det aktuella intendenturområdet tillämpades. Högskoleverket anser inte att det är möjligt att utreda detta vidare.

Hot

Det ankommer inte på Högskoleverket att utreda om hot har skett utan detta är en fråga som kan anmälas till polisen. Högskoleverket vidtar därför inte någon åtgärd med anledning N N:s anmälan i denna del.

Verkets slutsatser

Uppsala universitet får kritik för behandlingen av en grupp av studenter som hade fått tillstånd att anordna ett informationsbord i universitetets lokaler. Händelseförloppet visar att anställda saknar kunskap om vilka ingripanden som är acceptabla vid ordningsstörningar i samband med informations-spridning av politiska budskap. Verket anser att Uppsala universitet bör göra en översyn av sina lokala regler för att säkerställa att objektivitets- och likhetsprincipen upprätthålls vid tillträdet till universitetets lokaler inom alla intendenturområden.

Med denna kritik avslutas ärendet.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Eva Westberg i närvaro av verksjuristen Teresa Edelman efter föredragning av verksjuristen Anna Sandström.

På Högskoleverkets vägnar

Eva Westberg

Anna Sandström

Kopia för kännedom till:

N N

Riksdagens ombudsmän (JO)

Justitiekanslern (JK)